

KRYTERIA OCENIANIA ODPOWIEDZI
Próbna Matura z OPERONEM

Historia
Poziom rozszerzony

Listopad 2019

W niniejszym schemacie oceniania zadań otwartych są prezentowane przykładowe poprawne odpowiedzi. W tego typu zadaniach należy również uznać odpowiedzi ucznia, jeśli są inaczej sformułowane, ale ich sens jest zgodny z podanym schematem, oraz inne poprawne odpowiedzi w nim nieprzewidziane.

Numer zadania	Poprawne odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Suma punktów
1.	1.1. B	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	1.2. Egipt starożytny	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
2.	A Wyjaśnienie: Jest to laska Eskulapa/Asklepiosa, która symbolizuje medycynę/sztukę medyczną/lekarzy. W mitologii greckiej Asklepios, a w mitologii rzymskiej Eskulap był bogiem lekarzy.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
3.	A. Konstantyn I Wielki B. Teodozjusz Wielki C. Dioklecjan	1 pkt – trzy poprawne odpowiedzi 0 pkt – niepełna albo niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
4.	Opisana wędrówka ludów przyczyniła się do upadku cesarstwa zachodniorzymskiego.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
5.	Rok: 997 Wydarzenie: śmierć biskupa Wojciecha podczas misji chrystianizacyjnej w Prusach.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
6.	Rozstrzygnięcie: Tak, obydwa opisy dotyczą tego samego wydarzenia. Uzasadnienie: Opisy dotyczą symbolicznej koronacji królewskiej Bolesława Chrobrego podczas zjazdu w Gnieźnie w 1000 r.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
7.	7.1. 1. P, 2. F, 3. P	1 pkt – trzy poprawne odpowiedzi 0 pkt – niepełna albo niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	7.2. B	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
8.	Im mniejsze miasto, tym większy odsetek ludności trudniącej się rolnictwem, a mniejszy – rzemiosłem, produkcją i wynajmem.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
9.	1. F, 2. F, 3. P	1 pkt – trzy poprawne odpowiedzi 0 pkt – niepełna albo niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1

Historia. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM

Numer zadania	Poprawne odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Suma punktów
10.	Rozstrzygnięcie: Tak, ilustracja odnosi się do tekstu. Uzasadnienie: Na ilustracji przedstawiono trzy stany: duchowieństwo, rycerstwo, chłopów. Sposób przedstawienia postaci i atrybuty wskazują na rolę danego stanu w społeczeństwie.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
11.	Nazwa dokumentu: nihil novi Instytucje: izba poselska, senat	2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi 1 pkt – jedna poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
12.	B	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
13.	Postać: Jan Kalwin Uzasadnienie: Teoria predestynacji jest charakterystyczna dla nauki Kalwina. Działał on na terenie Szwajcarii.	2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi 1 pkt – jedna poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
14.	Nazwa dynastii: Habsburgowie Uzasadnienie: Na rządzącą w Austrii dynastię Habsburgów wskazuje wymienienie części składowych monarchii: Węgier i Czech oraz klęska czeskich protestantów pod Białą Górą w 1620 r. w starciu z wojskami koalicyjnymi katolickich Habsburgów.	2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi 1 pkt – jedna poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
15.	15.1. 1. P, 2. P, 3. F	1 pkt – trzy poprawne odpowiedzi 0 pkt – niepełna albo niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	15.2. Uniwersał połaniecki wydano, by zachęcić chłopów do poparcia powstania kościuszkowskiego.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
16.	Odpowiedź: rewolucja przemysłowa Uzasadnienie: Wynalezienie maszyny parowej i zastosowanie jej do napędu maszyn zapoczątkowało rewolucję przemysłową. W tym przypadku maszynę parową użyto do napędu statku i tramwaju.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
17.	17.1. powstanie styczniowe	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	17.2. wojna podjazdowa/partyzantka; Powstańcy nie mieli regularnej, umundurowanej jednolitej armii, prowadzili działania partyzanckie, w mniejszych oddziałach, niezależnie od siebie. Unikali większych, regularnych bitew, stawali potyczki z mniejszymi oddziałami wroga.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
18.	18.1. zjednoczenie Włoch	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	18.2. Giuseppe Garibaldi	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	

Numer zadania	Poprawne odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Suma punktów
19.	19.1. Sokół – Polacy Sęp – Niemcy/władze niemieckie	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	19.2. Fragment nawiązuje do działań Komisji Kolonizacyjnej oraz przymusowego wysiedlania Polaków z zaboru pruskiego („rugi pruskie”).	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
20.	Czas: 1914 r./początek I wojny światowej Wydarzenie: I wojna światowa	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
21.	Nazwa: „pucz monachijski” Rok: 1923	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
22.	22.1. C	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	22.2. 1. P, 2. F, 3. F	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
23.	23.1. Nazwa organizacji: Organizacja Narodów Zjednoczonych Rok: 1945	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	23.2. Rozstrzygnięcie: Tak, miały wpływ. Uzasadnienie: Mówi o tym początkowy fragment dokumentu, w którym wyraźnie zaznaczono, że celem twórców ONZ jest uchronienie ludzkości od wojen, które dwukrotnie w XX w. dotknęły ludzkość.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
24.	24.1. Strajki studenckie w 1968 r. były spowodowane zakazem wystawiania <i>Dziadów</i> A. Mickiewicza w Teatrze Narodowym w Warszawie. Dlatego też ulotkę wzywającą najprawdopodobniej do wiecu solidarnościowego ze studentami warszawskimi podpisano nazwiskiem tego poety.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	24.2. Strajki studenckie w 1968 r. władze próbowały stłumić m.in. za pomocą kontrmanifestacji, w których brali udział robotnicy i pracownicy zakładów pracy. Próbowano przeciwstawić robotników studentom. Ulotka miała przeciwdziałać podburzaniu robotników przeciwko studentom.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	

Numer zadania	Poprawne odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Suma punktów
25.	Rozstrzygnięcie: początek lat 80. XX w. Uzasadnienie: W tekście znajdują się odniesienia do stanu wojennego wprowadzonego 13 grudnia 1981 r. (data 13 grudnia, komisarze wojskowi, wzmianka o „wojskowej ekipie”). Jest także informacja o sankcjach amerykańskich, które władze USA nałożyły na Polskę po wprowadzeniu stanu wojennego.	2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi 1 pkt – jedna poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2

Zadanie 26.

Temat 1. Na wybranych przykładach scharakteryzuj architekturę starożytnego Rzymu. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe.

Poziom	Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów
Poziom IV 9–12 pkt	Zdający: – wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty; – poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji; – na wybranych przykładach omówił funkcje, jakie spełniały budowle rzymskie (np. amfiteatr, cyrk, termy, świątynie, bazylika, łuk triumfalny, akwedukt, wille i domy mieszkalne); – wymienił charakterystyczne cechy wybranych przez siebie budowli (np. kolumnady – świątynie, budowle na planie koła – Panteon, zastosowanie nowatorskich materiałów – cement, rozwiązania techniczne – akwedukty); – wskazał na wykorzystanie elementów przejętych z architektury etruskiej, greckiej; – zwrócił uwagę na planowanie miast rzymskich, rolę forum w miastach; – poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe; – trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy; – sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III 6–8 pkt	Zdający: – dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii; – w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe; – przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym; – podjął próbę formułowania wniosków; – w większości wykorzystał materiał źródłowy.
Poziom II 3–5 pkt	Zdający: – przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu; – podjął próbę uporządkowania podanej faktografii; – podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych; – podjął próbę wykorzystania materiałów źródłowych i przywołania ich w pracy.
Poziom I 1–2 pkt	Zdający: – w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym; – podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi; – poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.
0 pkt	Zdający otrzymuje 0 pkt, jeżeli umieścił w pracy informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu lub praca jest nie na temat.

Temat 2. „Rozbicie dzielnicowe przyczyniło się do rozwoju gospodarczego ziem polskich”. Ustosunkuj się do powyższej tezy, analizując przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich w XII–XIII w.

Poziom	Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów
Poziom IV 9–12 pkt	Zdający: – wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując ich różne aspekty; – poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji; – podał przyczyny osadnictwa na prawie niemieckim (konieczność zagospodarowania ziem, działalność książąt dzielnicowych oraz Kościoła); – wyjaśnił różnice pomiędzy prawem polskim a prawem niemieckim (zwrócił uwagę na korzystniejsze regulacje prawa niemieckiego dla osadników – zauważył zjawisko ponownych lokacji już istniejących miast i wsi); – omówił rolę Kościoła i zakonów dla zagospodarowania ziem (w tym zakonów rycerskich – np. Krzyżacy); – wskazał na nasilenie lokacji w XII i XIII w. (może wskazać konkretne lokacje miast, podać daty); – omówił negatywne skutki rozbicia dzielnicowego dla gospodarki (walki książąt, najazdy na ziemie polskie, utratę części ziem, agresywną działalność Krzyżaków); – zwrócił uwagę na kształtowanie się nowego stanu – mieszczan (funkcje rady miejskiej, burmistrz); – rozstrzygnął, czy rozbicie dzielnicowe miało wpływ na rozwój gospodarczy; – poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe; – sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III 6–8 pkt	Zdający: – dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii; – w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe; – przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym; – podjął próbę formułowania wniosków.
Poziom II 3–5 pkt	Zdający: – przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu; – podjął próbę uporządkowania podanej faktografii.
Poziom I 1–2 pkt	Zdający: – w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu; – podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi; – poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.
0 pkt	Zdający otrzymuje 0 pkt, jeżeli umieścił w pracy informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu lub praca jest nie na temat.

Temat 3. Rzeczpospolita – kraj bez stosów. Przedstaw sytuację wyznaniową Rzeczypospolitej w XVI w. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe.

Poziom	Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów
Poziom IV 9–12 pkt	Zdający: – wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty; – poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji; – scharakteryzował wyznania występujące w Rzeczypospolitej w XVI w. (katolicy, prawosławni, luteranie, kalwini-arianie, bracia czescy, muzułmanie, wyznanie mojżeszowe); – umiejscowił poszczególne wyznania w przestrzeni, wskazał obszary państwa zamieszkiwane przez wyznawców poszczególnych religii; – wskazał na związek protestantyzmu z upowszechnieniem stosowania języka polskiego; – omówił postanowienia konfederacji warszawskiej oraz unii w Brześciu (podaje daty); – wskazał na związek religii z polityką (np. sekularyzacja Prus, pierwsze powstania kozackie); – omówił kontrreformację w Rzeczypospolitej; – poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe; – trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy; – sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.

Poziom	Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów
Poziom III 6–8 pkt	Zdający: – dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii; – w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe; – przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym; – podjął próbę formułowania wniosków; – w większości wykorzystał materiał źródłowy.
Poziom II 3–5 pkt	Zdający: – przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu; – podjął próbę uporządkowania podanej faktografii; – podjął próbę wykorzystania materiałów źródłowych i przywołania ich w pracy.
Poziom I 1–2 pkt	Zdający: – w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym; – podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi; – poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.
0 pkt	Zdający otrzymuje 0 pkt, jeżeli umieścił w pracy informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu lub praca jest nie na temat.

Temat 4. Oceń i potwierdź argumentami, czy ideologia liberalna miała wpływ na zjednoczenie Niemiec.

Poziom	Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów
Poziom IV 9–12 pkt	Zdający: – wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty; – poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji; – wskazał na rywalizację Austrii i Prus o dominację wśród państw niemieckich po 1815 roku; – wyjaśnił pojęcie liberalizmu narodowego oraz cel powołania Związku Celnego w 1834 roku; – omówił wydarzenia Wiosny Ludów 1848–1849 na terenie państw niemieckich, w tym zwołanie parlamentu frankfurckiego i próbę wprowadzenia konstytucji ogólnoniemieckiej; – wskazał na niepowodzenie planów zjednoczenia podczas Wiosny Ludów; – omówił politykę kanclerza Bismarcka; – poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe; – sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III 6–8 pkt	Zdający: – dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii; – w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe; – przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym; – podjął próbę formułowania wniosków.
Poziom II 3–5 pkt	Zdający: – przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu; – podjął próbę uporządkowania podanej faktografii.
Poziom I 1–2 pkt	Zdający: – w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu; – podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi; – poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.
0 pkt	Zdający otrzymuje 0 pkt, jeżeli umieścił w pracy informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu lub praca jest nie na temat.

Temat 5. Oceń wpływ plebiscytów na kształtowanie granic II Rzeczypospolitej. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe.

Poziom	Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów
Poziom IV 9–12 pkt	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty; – poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji; – wymienił obszary, na których planowano przeprowadzenie plebiscytów (Warmia, Mazury, Górny Śląsk, Śląsk Cieszyński); – podał wynik plebiscytu na Warmii i Mazurach, koreluje go z wydarzeniami na froncie wojny polsko-bolszewickiej, ocenia wpływ wojny na wynik plebiscytu; – omówił okoliczności plebiscytu na Górnym Śląsku (powstania śląskie) oraz wynik; – wyjaśnił przyczyny odstąpienia od plebiscytu na Śląsku Cieszyńskim; – podał ostateczne decyzje dotyczące przebiegu granic RP na obszarach plebiscytowych; – poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe; – trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy (np. podał informacje pochodzące ze źródeł); – sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III 6–8 pkt	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> – dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii; – w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe; – przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym; – podjął próbę formułowania wniosków; – w większości wykorzystał materiał źródłowy.
Poziom II 3–5 pkt	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> – przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu; – podjął próbę uporządkowania podanej faktografii; – podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych; – podjął próbę wykorzystania materiałów źródłowych i przywołania ich w pracy.
Poziom I 1–2 pkt	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> – w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym; – podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi; – poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.
0 pkt	Zdający otrzymuje 0 pkt, jeżeli umieścił w pracy informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu lub praca jest nie na temat.

Giełda maturalna - serwis do nauki on-line

TWÓJ KOD DOSTĘPU

G192EE636

- 1 Zaloguj się na gieldamaturalna.pl
- 2 Wpisz swój kod
- 3 Odblokuj czasowy dostęp do bazy dodatkowych zadań i arkuszy (masz dostęp do 31.12.2019 r.)

Matura 2020

VADEMECUM I TESTY

Zestaw do powtórek
do wszystkich przedmiotów

PAKIETY **-15%** SPRAWDŹ

* Kod umożliwia dostęp do wszystkich materiałów zawartych w serwisie gieldamaturalna.pl do 31.12.2019 r.